

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
6. MAJ
1992

Letnik XLVI.
Štev. 18 (2653)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
30 tolarjev

P. b. b.

Aktualni razgovor

Ob 80-letnici SPD „Bilka“ je njena predsednica mag. Geli Schellander (slika) poudarila, da je samoumevno, da želi društvo ohranjati slovenski jezik in kulturo, da si pa je zastavilo tudi nalogo in cilj opravljati integracijsko vlogo v Bilčovsu. Več v „Aktualnem razgovoru“ na 3. strani.

Nad 1000 otrok na predstavah MIMO!

V štirih krajih na dvojezičnem ozemlju, v Škofičah, Borovljah, Škocijanu in Železni Kapli, je gledališče MIMO z Dunaja prepričljivo uprizorilo otroško štirijezično igro „Die Vier im Niemandsland“ (Štirje v nikogaršnji deželi).

Predstave si je ogledalo nad 1000 otrok iz ljudske šole in otroškega vrtca v Škofičah,

iz vseh treh ljudskih šol v Borovljah, ljudskih šol v Škocijanu in Šentprimozu ter ljudske in glavne šole v Kapli.

Z idejo, da pripadniki štirih različnih narodov uprizorijo skupno gledališko predstavo, so igralci pokazali, da jeziki kakor tudi vprašanje „tujega“ in „tujcev“ niso prepreka za otroke, ki niso obremenjeni s političnimi pritiski.

ZAL za široko reformo volilnega zakona

Zeleni klub v avstrijskem parlamentu je pred nekaj dnevi predstavil svoj predlog za reformo volilnega zakona za državno-zbornske volitve, ki naj bi tudi malim strankam in manjšinam omogočil zastopstvo v zveznem parlamentu.

Zeleni model predvideva, da za nobeno od strank ne bi veljala nikakršna klavzula za doseg mandata, medtem ko socialdemokratska in ljudska stranka predlagata, da mora vsaka stranka zbrati najmanj 4 odstotke glasov v vsej Avstriji. To pa pomeni, da je za mandat potrebno okoli 200.000 glasov, česar pa ne more doseči nobena regionalna oz. manjšinska stranka.

Zeleni model gre celo dalje od predloga Enotne liste na Koroškem, ki predlaga ukinitvev 4-odstotne klavzule samo za narodnostne stranke, medtem ko ZAL to predlaga za vse stranke, ki se potegujejo za mandat(e) v avstrijskem parlamentu.

Avstrija se je končno odzvala klicu beguncev!

Avstrija, ki je bila in je na političnem področju ena prvih zagovornic samostojnosti in suverenosti republik razpadle Jugoslavije ter njihovega priznanja, se je – sodeč po zadnjih sklepih pristojnih državnih organov – končno odzvala klicu na pomoč, ki je vse bolj glasno prihajal iz Slovenije in Hrvaške.

Obe državi, ki sta sami pretrpeli oz. še danes trpita vojno in njene posledice,

namreč ne moreta več prenašati velikanskega bremena vojnih beguncev iz Bosne in Hercegovine, kjer še naprej divja vojna. Samo v Sloveniji je njihovo število preseglo 30.000, na Hrvaškem pa jih je po zadnjih podatkih več kot pol milijona!

Obe novi državi nista v stanju, da bi sprejeli in preskrbeli še dodatno število vojnih beguncev, zato sta se obrnili na sosednje države ter pri tem opozorili na nji-

hovo dolžnost in odgovornost pri reševanju tega problema. Avstrijo, Italijo, Madžarsko in tudi Nemčijo sta zaprosili za nujno pomoč, odziv pa je bil doslej nezadovoljiv, saj so omenjene države celo spet spustile nekako, tokrat nevidno železno zaveso, da bi se obvarovale pred begunci.

Tudi v Avstriji so bili že očitni znaki take zaveso, politični pritiski ter demonstracije ob slovensko-avstrijski meji pri Šentilju pa so očitno

omehčali trdo stališče.

Včeraj pa je avstrijska vlada tudi zvišala finančno pomoč za begunce v Sloveniji in na Hrvaškem. Posebni krizni odbor, ki ga je sklicala v ponedeljek in v katerem sodelujejo strokovnjaki zunanjega in notranjega ministertva ter predstavniki najpomembnejših humanitarnih organizacij, je finančno pomoč za žrtve vojne v Bosni in Hercegovini zvišal z 20 na 30 milijonov šilingov.

Trst: papež spregovoril tudi v slovenščini

Verska svečanost na trgu Unita v Trstu je bila eden osrednjih dogodkov tridnevnega papeževga obiska v deželi Furlaniji Julijski krajini. Kakih 20.000 ljudi, med njimi mnogo pripadnikov slovenske manjšine v Italiji in romarjev iz Slovenije, je prisostvovalo maši, ki jo je Janez Pavel II opravil na največjem tržaškem trgu.

Največje zanimanje je bilo za papežev nagovor, pa tudi za to, kako bodo Tržačani sprejeli slovenščino na trgu, ki velja za središče italijanstva. Slovence je nagovoril v slovenščini, najprej zamejce, ki skupaj z italijanskimi verniki sestavljajo „eno samo Cerkev“, nato pa romarje iz Slovenije.

5 točk prednosti za SAK!

Slovenski atletski klub je na dobri poti do osvojitve naslova koroškega nogometnega prvaka. Ekipe dr. Ivana Ramšaka je pretekli vikend z dvema zmagama povečala svojo prednost na pet točk, junak obeh tekem pa je bil Manfred Hober (slika), ki je obakrat dosegel zmagoviti gol.

Narodnostni sosvet podprl predlog SV za podporo medijem!

Preteklo sredo je na Dunaju zasedal sosvet za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem. Obravnaval je predlog za porazdelitev dodatnih finančnih sredstev za leto 1992, ki so ga izdelali predstavniki ZSO, NSKS in cerkve. Predlog, ki ga objavljamo na 2. strani, je bil sprejet, tako da znaša od narodnostnega sosveta odobrena vsota podpor za leto 1992 skupno 22 milijonov šilingov.

Nadalje je sosvet obravnaval finančni načrt za leto 1993 in odobril vložene projekte v višini 75,7 milijona šilingov. Navedena vsota je okvirna in služi avstrijskemu parlamentu kot orientacijska pomoč za sestavo zveznega

proračuna za leto 1993.

Nadalje je sosvet razpravljal o vprašanju pomoči medijem slovenske narodnostne skupnosti in soglasno sprejel sklep, da naj avstrijski parlament pri novelizaciji zakona o pospeševanju medijev upošteva dejstvo, da manjšinski časopisi, tedniki in druga periodika prejmejo višjo podporo, čeprav zaradi svojega posebnega statusa ne izpolnjujejo vseh formalnih pogojev. Člani sosveta so s tem sklepom podprli predlog uredništva vestnika.

Seje sosveta se je prvič udeležil Stanko Vavti, predsednik ZSO dr. Marjan Sturm pa je bil izvoljen za novega podpredsednika.

Vojna v Bosni in Hercegovini je že prerasla v splošno morijo

Sarajevo gori, bomniki zasipajo vse dele mesta, uničujejo strateško pomembne objekte, pošto, stavbo radiotelevizije, gori stadion, zadeta je Alipašina džamija, najpomembnejši kulturnozgodovinski spomenik, gorijo stavbe na Baščaršiji. Spopadi so prerasli v pravo morijo, ljudstvo beži, rešuje golo življenje. Alarmantne vesti iz BiH prekrivajo ena drugo. Celotni predeli se praznijo. Stotisoči so že pobegnili, stotisoči se skrivajo po gozdovih, po kletih, med ruševinami.

Bosanskohercegovski predsednik Alija Izetbegović, ki je po sobotni ugrabitvi spet na prostosti, poziva mednarodno javnost na pomoč. Evropa, ZDA, OZN pa reagirajo mlačno. Butros Gali zaman poziva sprte strani, naj prekinajo spopade, ameriški predsednik Bush priznava, da ne pozna načina, kako bi posredoval, svojo politiko usklajuje z Evropsko skupnostjo. Lord Carrington poziva na pogajanja, doslej so propadle vse mirovne misije, verjetno bo tudi tokratna Goldingova.

Nemoč mednarodnih dejavnikov samo priliva olja srbskim silam, katerih cilj je povsem jasen: zavzeti čim več ozemlja, nesrbsko prebivalstvo pognati v beg in tako etnično očistiti cela področja ali pa vsaj „popraviti“ razmerje prebivalstva v korist srbskega, nato pa izsiliti prihod mirovnih enot OZN, ki naj bi sile razmejile po frontni liniji, ki pa bi bila globoko v ozemlju BiH.

V teh dneh je fronta črta nedoločljiva. Spopadi potekajo po vsem ozemlju, prav zato ni pričakovati kakršnekoli ustavitve in pomiritve. Doslej zelo slabo organizirani in oboroženi Muslimani se postavljajo „na noge“. Armadi so zaplenili nekaj orožja, očitno pa ga dobivajo tudi po tajnih kanalih od drugod. Krizni štabi in poveljstva

Po ugrabitvi spet na prostosti: Alija Izetbegović.

njihove teritorialne obrambe delujejo bolje in srbski vojski in prostovoljcem vračajo udarce. Prav to pa povečuje krutost in brezobzirnost vojne. Srbski generali besnijo, skupine četnikov, belih orlov in arkanovcev na svojo roko izvajajo maščevalne akcije. Nekaj podobnega se dogaja tudi pri hrvaških skupinah, hosovci, ki so močni predvsem v Hercegovini, Srbom ne ostajajo dolžni.

Stanje je skoraj nepregledno in nobena stran ga več ne obvlada. To pa je največja tragedija za ljudi vseh treh narodov.

Jože Rovšek

ES in EFTA podpisali pogodbo o skupnem gospodarskem prostoru

GIUMARES, (STA, APA) – Po dve leti trajajočih pogajanjih so zunanji ministri Evropske skupnosti in njihovi kolegi iz skupnosti za svobodno trgovino EFTA 2. maja v portugalskem Portu podpisali pogodbo o skupnem evropskem gospodarskem prostoru, ki bo začela veljati v letu 1993 in s katero bo skupni evropski trg razširjen s sedmimi državami članicami EFTA.

Od Nordkapa do Sicilije bo 380 milijonov ljudi imelo korist od svobodnega pretoka blaga, storitev in kapitala. Prebivalci teh 19 držav bodo

imeli hkrati pravico do svobodne naselitve v največjem gospodarskem prostoru na svetu, je sporočila agencija AFP.

V Portu bodo predstavniki ES, Švice in Avstrije podpisali tudi pogodbo, ki bo urejala promet tovornih vozil prek Alp tako, da bo bolj zaščiten okolje. Samo v Avstriji nameravajo v naslednjih letih za 60% zmanjšati tranzitni promet, medtem ko v Švici načrtujejo predvsem dogradnjo železniških linij, kar pa morajo na referendumu še potrditi prebivalci te alpske države.

NOVICE IZ

SLOVENIJE

Dr. Janez Drnovšek predstavil novo vlado

Novi predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek je pretekli teden predsedniku skupščine dr. Francetu Bučarju poslal spisek predlaganih ministrov in ga hkrati prosil, da v najkrajšem roku skliče skupno sejo vseh zborov, na kateri bo skupščina imenovala novo vlado. Seja skupščine naj bi po zadnjih informacijah bila v četrtek, 14. maja 1992.

Predlagani ministri in ministrica nove vlade so:

dr. Jože Pučnik – podpredsednik za splošne zadeve
 mag. Herman Rigelnik – podpredsednik za gospodarstvo
 mag. Viktor Žakelj – podpredsednik za družbene dejavnosti
 Igor Bavčar – minister za notranje zadeve
 dr. Dimitrij Rupel – minister za zunanje zadeve
 Janez Janša – minister za obrambo
 Lojze Janko – minister za zakonodajo
 mag. Franc Avberšek – minister za energetiko
 dr. Maks Tajnikar – minister za malo gospodarstvo
 Dušan Šešok – minister za industrijo in gradbeništvo
 Jože Jeraj – minister za trgovino
 mag. Janez Širše – minister za turizem in gostinstvo
 mag. Jože Protner – minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Marjan Kranjc – minister za promet in zveze
 Miha Jazbinšek – minister za varstvo okolja in urejanje prostora

Jožica Puhar – ministrica za delo
 dr. Božidar Voljč – minister za zdravstvo, družino in socialno varstvo

Miloš Prosenec – minister za borce in vojaške invalide
 dr. Slavko Gaber – minister za šolstvo in šport
 dr. Peter Tancig – minister za znanost in tehnologijo
 Borut Šuklje – minister za kulturo
 Jelko Kacin – minister za informiranje
 dr. Janko Prunk – minister za Slovence po svetu in narodnostni v Sloveniji

Dolžnosti ministra za finance bo začasno opravljal predsednik vlade, področje pravosodja in uprave bo začasno pokrival Lojze Janko, področje planiranja pa mag. Tone Rop. Med predlaganimi ministri vlade mandatarja dr. Janeza Drnovška je polovica novih, ki jih na kratko predstavljamo.

Dr. Jože Pučnik (roj. 1932) je predlagan za podpredsednika za splošne zadeve. Doktoriral je iz socioloških znanosti, bil je docent na univerzi v Luneburgu, predsednik koalicije Demos in je predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije.

Mag. Herman Rigelnik (1942) je predlagan za podpredsednika za gospodarstvo. Magistriral je iz marketinških znanosti, bil je predsednik kolgijskega poslovd-

nega organa Kovinotehne Celje, član IS Republike Slovenije in predsednik RK za industrijo in gradbeništvo, predsednik kolegijskega poslovnega odbora koncerna Gorenje, svetovalec vodstva Ljubljanske banke d.d. Ljubljana, pooblaščenec vlade Republike Slovenije za Bavarsko.

Mag. Viktor Žakelj (1943) je predlagan za podpredsednika za družbene dejavnosti. Magistriral je iz ekonomskih

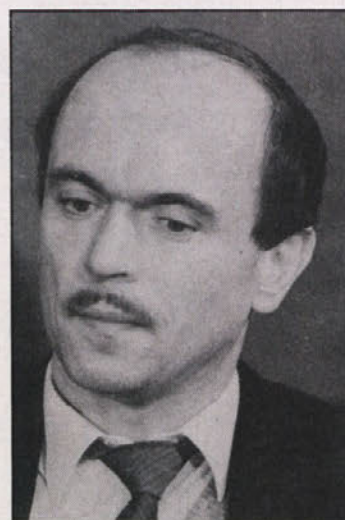
Slovenski forum na Bledu

Svetovni gospodarski forum, ugledna neprofitna organizacija iz Ženeve, organizira letos 7. in 8. maja na Bledu Slovenski forum.

Slovenski forum sodi v posebni program ženevske organizacije, ki z organiziranjem srečanj najvidnejših predstavnikov politike, gospodarstva in znanosti iz vsega sveta že dvajset let aktivno ustvarja možnosti za učinkovito gospodarsko povezovanje in podjetništvo v svetovnem okviru. Program forumov posameznih držav pa je namenjen posameznim

državam in obravnavi njihovih razvojnih strategij.

V skladu s prakso Svetovnega gospodarskega foruma bo tudi Slovenski forum potekal v znamenju srečanj in diskusij državnikov, predsednikov vlad, ministrov, vodilnih gospodarstvenikov, finančnih ekspertov in predstavnikov mednarodnih organizacij iz Slovenije in tujine. Skupaj bodo v formalnih in neformalnih diskusijah preučili slovenske politične in gospodarske usmeritve ter slovenske opcije v globalnem okviru.

Mandatar nove vlade dr. Janez Drnovšek

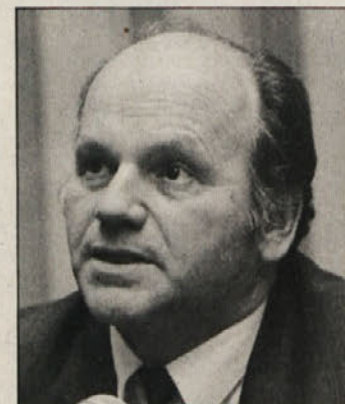
znanosti. Bil je šef splošnega organizacijskega sektorja v Alpini, tovarni obutve Žiri, predsednik skupščine občine Škofja Loka, namestnik predsednika republiškega komiteja za družbeno planiranje, svetovalec predsedstva SR Slovenije, podpredsednik republiške konference SZDL Slovenije in je predsednik Socialistične stranke Slovenije.

Dr. Slavko Gaber (1958) je predlagan za ministra za šolstvo in šport. Doktoriral je iz socioloških znanosti in je višji predavatelj za sociologijo na pedagoški fakulteti v Ljubljani in član strokovnega sveta Republike Slovenije za šolstvo.

Dr. Janko Prunk (1942) je predlagan za ministra za Slovence po svetu in za narodnosti v Sloveniji. Doktoriral je iz zgodovinskih znanosti in je predsednik raziskovalnega sveta in višji znanstveni sodelavec na Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani.

Borut Šuklje (1958) je predlagan za ministra za kulturo. Po poklicu je profesor filozofije – literarni teroretik. Bil je član predsedstva republiške konference ZSMS in član predsedstva zvezne konference ZSMJ, član izvršnega odbora predsedstva republiške konference SZDL Slovenije, član predsedstva Socialistične zveze Slovenije, član republiškega odbora in je podpredsednik Socialistične stranke Slovenije.

Miloš Prosenec (1938) je predlagan za ministra za borce in vojaške invalide. Po poklicu je učitelj, bil je član predsedstva CK ZKS, sekretar RK SZDL, predsednik družbenopolitičnega zbora skupščine SR Slovenije.

Podpredsednik za splošne zadeve naj bi postal socialdemokrat dr. Jože Pučnik

AKTUALNI RAZGOVOR

s predsednico Geli Schellandrovo

„Bilka želi opravljati tudi integracijske naloge!“

SPD Bilka je praznovala 80 let svojega delovanja. Na proslavi je predsednica mag. Geli Schellander v uvodnem govoru poudarila, da društvo želi ohranjati slovenski jezik in kulturo, da pa ima danes tudi druge naloge in cilje, da želi imeti integracijsko vlogo v Bilčovsu.

Nek slovenski tednik je reagiral na Vaš govor z vprašanjem, ali bo pogovorni jezik bilčovske Bilke postal nemški. Kaj pravite na to?

SPD Bilka je slovensko prosvetno društvo in bo to zagotovo ostalo tudi v prihodnjih letih. Bojim se, da se to dejstvo sploh ne bo nikoli spremenilo.

Kako to mislite?

Slovenska društva so nastala v defenzivni situaciji, ker slovenščina v javnosti nikoli ni bila enakopravna. V zadnjih letih vsaj v Bilčovsu opažamo v zvezi z enakopravnostjo in priznavanjem slovenščine zelo pozitivne premike. Če bi se tak razvoj nadaljeval, morda nekega dne ne bi več potrebovali slovenskega društva in bi res lahko imeli dvojezično Bilko. To pa bi bilo po mojem najboljšje, kar bi se nam lahko zgodilo. Žal pa tega ni pričakovati.

Mislím, da nam je vsem jasno, da je naša najpomembnejša naloga ohranjanje slovenskega jezika in kulture in zato se tudi angažiramo.

V zadnjem času pa smo spoznali, da želimo biti odprto, moderno društvo, ki se na zapira pred nemško

govorečimi občani, torej želimo prevzeti tudi integracijske naloge. Nemško govoreče vabimo k sooblikovanju programa in sodelovanju. Temu povabilu se polagoma tudi odzivajo in že drugo leto imamo nemško govorečega člana, ki sooblikuje naš program, celo v odboru.

V katerem jeziku se pogovarjate na sejah?

V slovenščini seveda, nemško govoreči odborniki precej dobro zna tudi slovensko.

In če ne bi znal?

Potem ne bi mogel biti v odboru, pač pa samo član društva. Po mojem to tudi ni problem, saj verjetno vsakdo razume, da nekdo, ki ne razume jezika, v katerem se pogovarjajo odborniki, ne more slediti razpravam in zato ne more sodelovati. Na seje odbora pa lahko prihajajo tudi drugi član društva, sploh vsi, ki jih zanima naše delovanje. Če nekdo ne zna slovensko, si mora pač sam pomagati, si mora torej sam poskrbeti prevajalca.

Žal pa še nismo tako daleč, da bi se nemško govoreči Bilčovščani udeleževali

Mag. Geli Schellander

naših sej, in tega jezikovnega problema tudi še nismo imeli. Dolgo smo se hote in nehote zapirali in od danes na jutri določene atmosfere ne moreš spremeniti. Upam pa, da bo naš interni pogovorni jezik res kmalu postal aktualno vprašanje, a tega se nikakor ne bojim.

Torej ne mislite postati dvojezično oz. interkulturno društvo.

V krajšem času prav gotovo ne, saj za dvojezičnost čas še ni zrel, za interkulturnost pa tudi mi ne. Res pa je, da skušamo prirediti vsaj interkulturne prireditve.

Naša interna komunikacija bo še naprej potekala v slovenščini. Dvojezičnost pa skušamo uporabljati na obvestilih za vse Bilčovščane. Po mojem smo v preteklosti v tem oziru delali veliko napak, kadar smo npr. vabili na prireditve izključno v slov. jeziku. To smo počeli iz napačne logike, da moramo reagirati na informacije v nemškem jeziku, hkrati pa smo bili užaljeni, da vabila drugih društev niso bila dvojezična. Zdaj pa smo končno spoznali, da pričakujemo od drugih le to, kar sami izvajamo, namreč javno dvojezičnost.

Z ozirom na jezik imamo tri vrste prireditev, in sicer v slovenskem, v nemškem jeziku in dvojezične, kot tudi druga podobna društva, na vse pa vabimo v obeh jezikih.

kerung sucht. Daß sie dafür auch die deutsche Sprache verwenden muß, ist klar. Deswegen aber von einer „Germanisierung“ der slowenischen Kulturvereine zu sprechen halte ich für völlig überzogen und nur aus einem überholten nationalistischen Denken heraus erklärlich.

Andreas Berchtold, nemško govoreči odbornik

„Weg vom nationalistischen Denken!“

„Ich möchte vorausschicken, daß es für mich als in eine zweisprachige Gemeinde Zugezogener eine Selbstverständlichkeit war, die Sprache, die in meinem neuen Umfeld gesprochen wird, zu erlernen. Ebenso selbstverständlich war für mich das Bestreben, am kulturellen Leben der Gemeinde teilzunehmen.“

Der Offenheit der „Bilka“ habe ich es zu verdanken, daß mir auch die Tür zur slowenischen Kultur offen steht. Diese Tür zuzuschlagen hielt ich für einen fatalen Fehler, der nicht nur mich befremden würde.

Ich bin überzeugt, daß die Volksgruppe ihre Interessen nur dann verständlich machen und durchsetzen kann, wenn sie den Dialog zumindest mit Teilen der Mehrheitsbevöl-

nisierung“ der slowenischen Kulturvereine zu sprechen halte ich für völlig überzogen und nur aus einem überholten nationalistischen Denken heraus erklärlich.

Natürlich muß die „interne“ Sprache, z.B. bei Sitzungen, Slowenisch bleiben. Für mich jedenfalls war es logisch, auf den Sitzungen der „Bilka“ mich meiner beschränkten Slowenischkenntnisse zu bedienen. Deutschsprachige Veranstaltungen aber halte ich für notwendig, um erst einmal den Kontakt zur Mehrheitsbevölkerung herzustellen. Dabei trägt die Präsenz auch der slowenischen Sprache, ohne immer auf die Uhr zu schauen, zur Identifikation mit dem zweisprachigen Charakter der Gemeinde bei.

OBZORNİK

48 mrtvih v rasnih nemirih v ZDA

LOS ANGELES, (STA, dpa) – Poleg dnevnih rasnega divjanja v nekaterih ameriških mestih so se strasti nekoliko polegale. Ameriški predsednik Bush je v Los Angeles poslal 4.500 vojakov v pomoč lokalnim oblastem, ki jim je na pomoč priskočilo že več tisoč pripadnikov nacionalne garde. V nemirih je umrlo najmanj 48 ljudi, okrog 5.000 je bilo ranjenih, več kot 7.000 pa so jih zaprli.

Škodo v rasnih nemirih, največjih po letu 1965, samo v Los Angelesu ocenjujejo na okrog 550 milijonov dolarjev. V tem drugem največjem ameriškem mestu so med divjanjem zanetili kakšnih 2.500 požarov, okrog 10.000 trgovin je bilo uničenih in izropanih. V Los Angelesu in San Franciscu je živlejše napol ohromljeno, saj so odpovedali pouk, športne in

druge prireditve, medtem ko avtobusi in podzemna železnica vozijo le ob določenem času, moten pa je tudi letalski promet.

Do nemirov je prišlo potem, ko je porota, v kateri so bili samo belci, na sodišču oprostila štiri (bele) policiste, ki so se zagovarjali zaradi nasilja nad črnim voznikom. Posnetek amaterskega snemalca je dokazal, da so gumičevkami pretepli Rodneya Kinga zato, ker je vozil prehitro.

V poroti ni bilo niti enega temnopoltega, vsi člani pa so bili iz stanovanjske četrti v Los Angelesu, kjer živijo mnogi vodilni in odgovorni policisti. „Upam, da je to začetek rasne revolucije,“ je povedal 22-letni temnopolti demonstrant Sherman Asher in opravičeval vsako dejanje demonstrantov kot „pravično“.

Omiljena prepoved splava na Irskem

GUIMARAES, (STA, dpa) – Irška poslej v zvezi s splavom ne bo smela svojim državljanom kratiti pravice do potovanja oziroma informiranja o splavu, je predvideno v dodatku k t. im. mastrichtskemu protokolu, ki so ga v petek sprejeli zunanji ministri evropske dvanajstere v portugalskem mestu Guimaraes.

Povod za to dodatno pojasnilo omenjenega protokola je bil primer štirinajstletne

irske deklice, ki je po posilstvu želela prekiniti nosečnost v Veliki Britaniji, kar so ji irske oblasti sprva prepovedale, kasneje pa zaradi odločite vrhovnega sodišča pristale na njeno potovanje.

Na Irskem je primer zbudil veliko pozornost. Z najnovejšim dodatkom k protokolu želi Evropska skupnost zagotoviti, da njegova ratifikacija ne bi bila v nevarnosti zaradi odklonilnega stališča javnosti na Irskem.

Ranjenih nad 100 policajev

BERLIN (STA, dpa) – Med prvomajskim „praznovanjem“ v Berlinu, ki je trajalo pozno v noč, so bili ranjeni 104 policisti, skoraj 300 razgrajačev pa so pripravili, je sporočila berlinska policija.

V Berlinu so tudi lani prvega maja aretirali okrog 200 vročekrvnežev, 87 policistov je bilo ranjenih, gmotna škoda pa je šla v milijone.

Letos se je po demonstracijah več kot 10.000 t. i. avtonomnih levičarjev in turških mladeničev spopadlo več sto

mladih, ki so s kamenjem obmetavali policiste, uničevali izložbe in prevračali avtomobile. Posredovalo je 3.500 policistov in pripadnikov obmejnih organov, ki so uporabili tudi solzilec in vodne curke.

V enem od predelov vzhodnega Berlina pa so se levičarski demonstranti spopadli s pristaši skrajno desno Svobodnjaške nemške delavske stranke (FAP). Več ljudi so aretirali.

Klaus Kinkel namesto Genscherja

BONN, (STA, APA) – Naslednik nemškega zunajega ministra Hansa-Dietricha Genscherja je postal dosedanji pravosodni minister 55-letni Klaus Kinkel, prav tako iz Liberalno-demokratske stranke (FDP). Dobil je več glasov vodstva stranke kot ministrica za gradbeništvo Irmgard Schwaetzer, katero je ožje za naslednico Genscherja najprej imenovalo vodstvo stranke.

Hkrati je med FDP in Krščansko-socialno unijo

(CSU) prišlo do prepira o tem, kdo naj bi zasedel izpraznjeni podkanclerski stolček. Zvezni kancler (CDU) meni, da ta funkcija pripada liberalom, CSU pa je zanj predlagala svojega človeka, namreč finančnega ministra Thea Waigla.

Napovedani Genscherjev odstop je torej v Bonnu sprožil tudi številna vprašanja glede preoblikovanja vladnega kabineta, poročajo tuje agencije.

Porazdelitev dodatne podpore za leto 1992

Sosvet za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem je na svoji seji dne 29. aprila soglasno sprejel predlog obeh osrednjih organizacij ter zastopnika cerkve za porazdelitev dodatne podpore koroških Slovencev za leto 1992 v višini 10 milijonov. S prvim sklepom sosveta z dne 6. marca 1992 o razdelitvi 12 milijonov šilingov znaša podpora Avstrije za koroške Slovence skupno 22 milijonov šilingov. Kot ob prvi razdelitvi, tudi tokrat objavljamo zneske (dodatne) podpore posameznim organizacijam, društvom in ustanovam.

1. Narodni svet koroških Slovencev	900.000,-
2. Zveza slovenskih organizacij	1.000.000,-
3. Krščanska kulturna zveza	900.000,-
4. Slovenska prosvetna zveza	1.500.000,-
5. Glasbena šola	150.000,-
6. Slovenski znanstveni inštitut	150.000,-
7. Mohorjeva-podpora založništva	350.000,-
8. Inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran - knjižni projekti	250.000,-
9. Združenje staršev na ZG za Slovence	60.000,-
10. Združenje staršev na Višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru	60.000,-
11. Dom prosvete v Tinjah	400.000,-
12. Šolske sestre v Šentpetru	200.000,-
13. Mladinski center Rebrca	200.000,-
14. Mohorjeva-Modestov dijaški dom	395.000,-
15. Slovensko šolsko društvo-Mladinski dom ...	430.000,-
16. Šolske sestre v Šentpetru-dijaški dom	175.000,-
17. Društvo „mladje“ - izdaja kulturne revije	20.000,-
18. Zveza slovenskih žena	10.000,-
19. Klub slovenskih študentov in študentk v Celovcu	10.000,-
20. Koroška dijaška zveza	40.000,-
21. Klub slovenskih študentov in študentk v Gradcu	20.000,-
22. Strokovno pedagoško združenje	40.000,-
23. Društvo prijateljev „Celovškega zvona“	20.000,-
24. Društvo „Mladi rod“	20.000,-
25. Združenje staršev na javni dvojezični ljudski šoli v Celovcu	10.000,-
26. Združenje staršev na Mohorjevi ljudski šoli	20.000,-
27. Društvo „Gledališče ob Dravi“	20.000,-
28. Zveza slovenskih izseljencev	50.000,-
29. Slovensko kulturno društvo „Rož“	20.000,-
30. Kmečkoizobraževalna skupnost (KIS)	30.000,-
31. Slovensko kulturno društvo „Globasnica“ ...	30.000,-
32. Pevsko društvo Sele	20.000,-
33. Pevsko društvo Gallus	10.000,-
34. Slovensko planinsko društvo	20.000,-
35. Katoliški delovni odbor	150.000,-
36. Zavod šolskih sester v Šentrupertu pri Velikovcu	40.000,-
37. Katoliška otroška mladina	50.000,-
38. Katoliška prosveta	20.000,-
39. Katoliška mladina	20.000,-
40. Nemško-slovenski koordinacijski odbor pri krški škofiji	30.000,-
42. Delovna skupnost Avstrijske manjšine v SPÖ	30.000,-
43. Slovensko šolsko društvo: otroški vrtci Celovec, Šentprimož, Škofiče, varstvo - Celovec po 300.000	300.000,-
45. Društvo „Naš otrok“ - otroški vrtec v Celovcu	300.000,-
46. Šolske sestre v Šentpetru pri Šentjakobu- otroški vrtec	300.000,-

Skupno 10.000.000,-

Vsote pod 100.000 šilingi bodo upravičencem izplačane preko obeh osrednjih političnih in kulturnih organizacij oz. cerkve.

1000 otrok na predstavah štiri jezičnega gledališča

V štirih krajih na dvojezičnem ozemlju, v Škofičah, Borovljah, Škocijanu in Železni Kapli, je MIMO gledališče z Dunaja dokaj prepričljivo uprizorilo otroško štiri jezično igro „Die vier im Niemandsland“ (Štirje v nikogaršnji deželi). Predstave so si ogledali otroci iz ljudske šole in otroškega vrtca v Škofičah, iz vseh treh ljudskih šol v Borovljah, ljudske šole v Škocijanu in Šentprimozu ter ljudske in glavne šole v Železni Kapli.

Posrečena ideja, da pripadniki štirih različnih narodov, uprizorijo skupno gledališko predstavo, je marsikomu dala misliti: z njo so igralci pokazali, da jeziki kakor tudi ne vprašanje „tujega“ in „tujcev“ niso prepreka za otroke, ki niso obremenjeni s političnimi predsodki, tudi ne za sporazumevanje in normalno sprejemanje tistega, čemur nekateri pravijo „tuje“, ker prihaja od drugod. Idejo in pobudo za to predstavo je dal avstrijski pisatelj Peter Wagner, in to v času, ko je na Gradiščansko in Dunaj prihajalo vse več beguncev iz vzhodnih

evropskih dežel. Poleg tega pa ga je k temu vodila tudi misel, da je vprašanje sporazumevanja dokaj aktualno ned samimi Avstrijci, saj je tudi ta dežela večjezična.

Režiser in vodja otroškega gledališča „Mimo“ je na osnovi Wagnerjeve ideje izdelal koncept za predstavo in poiskal igralce: gradiščanskega Hrvata Jürgena Berlakoviča, Rominjo Liano Horvath, Turkinjo Gamze Terzioglu in nemško govorečega Dunajčana Stefana Linska. Predstava je nastajala kolektivno, igralci so jo oblikovali skupaj z režiserjem

„Vzbudi se Sloven“

Zvezna gimnazija in zvezna realna gimnazija za Slovence v Celovcu izdaja skupno z ravensko gimnazijo v spomin na ustanovna ravnatelja teh dveh šol dr. Joška Tischlerja in dr. Franceta Šušnika bibliofilsko posebnost, in sicer rokopišno revijo „Vzbudi se Sloven“, ki so jo izdajali dijaki celovške klasične gimnazije v šolskem letu 1915/16. Njen mentor je bil dr. Sušnik, njen sodelavec pa med drugimi dr. Tischler.

Ta literarno in kulturno-politično izredo zanimiva publikacija bo izšla 20. maja t. l. in bo vsebovala poleg faksimilirane revije (ca. 120 strani) še poseben snopič s posvetilom in s spremno študijo prof. Toneta Sušnika, sina bivšega ravnatelja ravnatelja.

Markolinom Rupertom. Ta je povedal, da se dela sploh ni mogel lotiti, preden ni spoznal igralce. Vlog ni pisal zanje, pač pa so igralci sami s svojimi značajskimi in igralškimi potezami vtisnili predstavi svoj pečat.

Režiser nikakor ni želel na oder postaviti folkloro in ustvarjati klišeje o tujcih. Ob glasbi Gabriela Lipuša daje igralcem možnost, da se sami predstavijo s svojim jezikom in svojstvenim temperamentom. To daje otrokom možnost, da z opazovanjem obvladajo čas in prostor. Otroci večinoma sploh niso imeli težav z razumevanjem zgodovinskih, hrvaščini in romskem jeziku. Iz srca so se nasmejali, ko so zaznali šaljive zvoke iz ust veseljaške Turkinje, in pri tem sploh ni bilo odločilno, ali so to in ono besedo tako ali drugače razumeli.

Ta gledališka predstava nikakor ni poučljiva v smislu jasnih, vnaprej določenih moralnih kriterijev, ampak je v njej gledališka umetnost prikazana kot abstrakcija, kot umetnost za otroke, ki se približuje njihovi fantaziji in otroku dopušča več interpretacijskih možnosti.

Otroci pravzaprav potrjujejo, da večjezičnost ni vprašanje tolerance, temveč nekaj povsem samoumevnega, človeškega, nekaj, kar je za otroke normalno. So torej vprašanje večjezičnosti in problemi inozemcev, ki so med nami, res le iznajdba odraslih?

Očitno. Celotno slovenski oddelek avstrijskega radia je snemanje predstave odklonil z argumentom, da pri njej ne gre za slovensko gledališko uprizoritev.

DGNP Šmihel vabi na

jubilejni
Concert

**NEW
TIMES
BIG-BAND**

**Pliberk / Bleiburg
Schwarzl-Saal**

v soboto, dne / am Samstag, den

16. 5. 1992 · 20.30

Slovenski vestnik čestita!

gospodu **Radu Janežiču** iz Celovca, prejšnjemu dolgoletnemu glavnemu uredniku Slovenskega vestnika, za 65. rojstni dan;
gospodu **Stanku Vavtiju** iz Šmihela nad Pliberkom za rojstni dan;
gospodu **Janezu Hoblu** iz Nagelč pri Šentprimozu za okroglo obletnico;
gospe **Anici Koschat** iz Podgorij za osebni praznik;
gospodu **Floriju Potočniku** iz Lepene pri Železni Kapli za rojstni dan in god;
vsem štirim Florijanom iz Pelkove družine v Šmarjeti v Rožu za god;
gospe **Mimi Woschnak** za rojstni dan;
poročnemu paru **Veroniki Rogatschnig in Toniju Žužku** iz Klopinja za srečno skupno življensko pot;
gospodu **Jožetu Kowatschu** iz Metlove za osebni praznik;
nevsti **Marjani Smolnik** iz Šentlipša za srečno skupno življenje s svojim izvoljenecem Jožefom;

Če bi ob življenskem jubileju radi s čestitkami razveselili Vaše najdražje, prijatelje ali znance, nas pokličite po telefonu, številka 0463/514300-50, vsak ponedeljek od 8.30 do 10. ure. Čestitke objavljamo brezplačno!

gospe **Angeli Ložič** iz Bele pri Železni Kapli za 75. rojstni dan;
gospe **Zofiji Weratschnig** iz Hmelš za rojstni dan;
gospodu **Jakobu Ogrisu** p.d. pri Pavlnu iz Podna za god;
gospe **Miciji Knez** iz Humč za god;
gospe **Antoniji Wieser** iz Slovenjega Plajberka za rojstni dan in god;
gospodu **Florijanu Zergoiu**, duhovnemu svetniku v Kazazah, za god;
gospe **Jelki Dolinar** iz Spitala ob Dravi za 67. rojstni dan;
gospe **Florijani Vrčkovnik** iz Pameč za 80. rojstni dan in god;

gospodu **Florijanu Lipniku** iz Strpne vasi za rojstni dan in god;
gospodu **Antonu Novaku** iz Bele pri Železni Kapli za 80. življenski praznik.

Vsem slavljenkam in slavlencem iskrene čestitke iz uredništva Slovenskega vestnika!

V petek „Pesem upanja“

Pevski zbor Rož bo v petek zvečer v šentjakovski cerkvi izvedel edinstveni koncert bogoslužnih pesmi pod skupnim naslovom Pesem upanja. Celoten koncert sestavljajo štiri maše, in sicer katoliška Misa Criola, pravoslavna Boženstvennaja liturgija, judovska Jom Kippur in muslimanska Allahu ekber. Razen Mise Criole so ostale v slovenskem kulturnem prostoru popolnoma neznane, v Avstriji in ostalem evropskem prostoru pa sploh. Po besedah dirigenta Lajka Milsavljeviča bo koncert krstna premiera v več ozirih.

Zbor bo izvedel maše štirih poglobitvenih ver, ki se srečujejo v evroazijskem prostoru,

v štirih svetovnih jezikih (hebrejščina, starocerkvena slovanščina, arabščina in španščina), izhajajo s štirih kontinentov (Jom Kippur je maša judovskih reformistov iz Amerike) in so pisane v štirih pisavah.

Priprava koncerta je bila povezana z mnogimi težavami. Tovrstne literature praktično ni, zato je bilo potrebno dolgo in naporno iskanje. Po raznih zvezah in z osebnim angažmajem je dirigentu uspelo južnoameriški in pravoslani maši dodati še muslimansko in judovsko.

Ta edinstveni koncert bo v petek in nedeljo zvečer ob 20.30

Jože Rovšek

Škofiški mladi začeli z uspehom

Z dolgim aplavzom ob zaključni pesmi se je v četrtek zvečer v Škofičah končala premierna uprizoritev otroške igre Zrcalce. Marsikdo je bil prijetno presenečen, kaj zmorejo tako mladi in neizkušni igralci. Čeprav na vajah pogosto ni kazalo najbolje, se je vseh šest „vzelo skupaj“ in izvrstno odigralo svoje vloge. Damjan Pörtsch je bil poskočni zajec, njegova sestra Nadja ljubka šoja, Danijeli Errenst je pristajala vloga gosposke veverice, medvedjo družino je dobrodušno vodil oče medved Mitja Rovšek, sledila pa sta mu razmišljujoča medvedka Aleksander Errenst in Mirko Malle.

Predstava je nastajala od lanske pozne jeseni. Izbrali so živalsko pripoved Grigorija

Viteza Zrcalce, Niko Kranjco je dramaturgiral in tudi režiral, skupaj s Polono Kus in Simono Rovšek pa so si zamislili in izvedli sceno, kostume in glasbo. Otroci so lahko v največji meri izrazili svoje igralske, glasbene in gibalne sposobnosti. V sicer preprosto in duhovito zgodbo o najdenem razbitem zrcalcu in prepoznavanju v njem lastne podobe in zato prepiru med živalmi, čigava je slika, so avtorji dokaj spretno vpletli aktualno temo o varstvu okolja, češ, kaj se bomo prepirali zaradi razbitega ogledala, ki je samo človeški odpad, raje očistimo gozd in živimo v razumevanju in spravi.

Predstava je bila zelo dobro opremljena s smiselno glasbo, ki so jo izvajali igralci sami in dobro spremljana z lučjo (Drago Pörtsch).

Ob očiščenju gozda in obsodbi brezvestnih ljudi je od veselja zacvetelo celo staro drevo, mladi igralci pa so se poklonili v zadovoljstvo občinstvu, svojim mentorjem in seveda sebi. Da bi se še večkrat...!

J.R.

iščemo

Za poletne mesece

osebo, ki bi na Kočuhi pol-dnevno pazila na dva otroka (3 in 1 leto). Interesentke naj se javijo na tel. štev. 04226/578.

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Slovenska študijska knjižnica
Mikschallee 4
9020 Celovec

FILM

- 1) **Film : med sanjami in resnico.** - [Lj.] : Mladinska knjiga. - 196 str., [48] str. pril. - (Družboslovje za mladino)
- 2) **Filmska enciklopedija.** - Zagreb : Jugoslovanski leksikografski zavod. - 788 str. : ilustr.
- 3) **Borčič M. - Osnove filmske umetnosti : umetnostna vzgoja.** - [3. natis]. - Lj. : Mladinska knjiga. - 62 str. : ilustr. - (Srednje izobraževanje)
- 4) **Lekcija teme : zbornik filmske teorije.** - Lj. : Državna založba Slovenije. - 337 str., [12] str. pril. : ilustr. - (Zbirka &)
- 5) **Šimenc S. - Slovensko šolstvo v filmu.** - Lj. : Mestno gledališče ljubljansko. - 285 str. - (Knjižnica Mestnega gledališča ljubljanskega; 91)
- 6) **V kraljestvu filma : fotografovina slovenskega filma, filmografija 1905-1945.** - Ljubljana : Mestno gledališče ljubljansko in filmski muzej. - 95 str. : ilustr. - (Slovenski film; 6-7)

Delovni seminar SPZ

Pred kratkim je Slovenska prosvetna zveza priredila delovni seminar za odbornike in predstavnike slovenskih prosvetnih društev. V Medijskih toplicah v Izlakah, kjer so za seminarje idealni pogoji, so udeleženci razpravljali o projektnem delu. Razvoj kaže, da bo finansiranje kulture v bodoče potekalo v glavnem preko projektov. Zato je bil naslov seminarja „Kako pripravimo in uresničimo projekt v kulturnem delu“. Seminar je vodil dr. Gerald

Gröchenig, generalni sekretar interesnega združenja IG Kultur. Udeleženci so spoznali, kaj so projekti, kam jih lahko vložijo, kako jih je treba opredeliti. Dobili so precej praktičnih napotkov. Razveseljivo je, da se je seminarja udeležilo precej mladih ljudi, za pa predstavniki nekaterih društev res ugodne možnosti niso izkoristili. Seminar je sestavljen iz štirih enot, nadaljeval pa se bo predvidoma ob koncu drugega tedna v juniju.

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Sreda, 6. 5. 19.30	na celovški univerzi, soba 129	Družbenopolitične spremembe in razvoj šolstva v Sloveniji predavanje univ. doc. dr. Zdenka Medveša (Ljubljana)	Univerza Celovec
Sreda, 6. 5. 20.00	v domu v Tinjah	Dia-predavanje „Nizozemska – Avstrija – pol tisočletja povezave v politiki, kulturi in gospodarstvu“ – predavatelj: univ. prof. Van Trostenburg	Dom v Tinjah
Četrtek, 7. 5. 19.30	v arhivu Roberta Musila v Celovcu	Jani Oswald bere liriko v obeh deželnih jezikih – vstop prost, srečolov s knjigami	IG Autoren – regionalno zastopstvo Koroška
Četrtek, 7. 5. 19.30	v knjižnici delavske zbornice v Celovcu	Literatura iz Furlanije – Celco Macor bere iz svojih del	Delavska zbornica
Četrtek, 7. 5. 19.30	v deželnem konservatoriju v Celovcu	Koncert nagrajencev 10. mednarodnega tekmovanja violinistov Alpe-Jadran – sodelujejo na nagrajenci Furlanije, Trentina, Južne Tirolske, Koroške, Hrvaške in Slovenije.	
Četrtek, 7. 5. 19.30	v Evropski hiši v Celovcu	Predavanje in razprava „ Slowenien und Kroatien im Umbruch “ – predavatelj: dr. Feliks Bister in prof. Leopold Melichar	Club tre populii
Četrtek, 7. 5. 19.30	KSSŠD/Gradec Mondscheing. 9	Diskusija s Tomažem Ogrisom, predsednikom DS Avstrijske narodnosti v SPO	KSSŠD/Gradec
Četrtek, 7. 5. 16.00	v ministrstvu za pouk in umetnost na Dunaju	Podelitev Avstrijskega častnega križa za znanost in umetnost prof. Janku Messnerju s strani ministra dr. Rudolfa Scholtna	Ministrstvo za pouk in umetnost
Petek, 8. 5. 20.30	v farni cerkvi v Šentjakobu	Pesem upanja – Lied der Hoffnung izvaja: MePZ Rož	SPD Rož
Sobota, 9. 5. 19.30	v kongresni hiši v Beljaku	Koncert – Orchestre Philharmonique Liege (Belgija)	Kongresna hiša Beljak
Sobota, 9. 5. 8.30	v Višji gospodarski šoli v Šentpetru	2. dan staršev	
Sobota, 9. 5. 18.00	v Domu v Tinjah	Začetek spomladanskih dopustniških dnevov za starejše (do 30. maja)	Dom v Tinjah
Sobota, 9. 5. 17.00	pri Cingelcu na Trati	Materinska proslava	SPD Borovlje
Sobota, 9. 5. 19.30	kulturni dom Danica v Šentprimozu	Materinska proslava	SPD „Danica“
Nedelja, 10. 5. 20.30	v farni cerkvi v Šentjakobu	Pesem upanja – Lied der Hoffnung izvaja: MePZ Rož	SPD Rož
Nedelja, 10. 5. 20.00	v kongresni hiši v Beljaku	Kabaret – Mini Bydlinski Beljak	Kongresna hiša Beljak
Ponedeljek, 11. 5. 19.30	v Unikum v Celovcu	„ Womberang “ in „ Black Comedy “ (gledališki predstavi v angleščini)	Gledališka skupina INEPT
Torek, 12. 5. 9.00	v domu v Tinjah	„ Iz najbolj žalostnega poglavja mojega življenja “ – pripoveduje: Helena Igerc, Podkraj	Dom v Tinjah
Torek, 12. 5. 19.30	v Unikum v Celovcu	„ Womberang “ in „ Black Comedy “ (gledališki predstavi v angleščini)	Gledališka skupina INEPT

RAZSTAVE

CELOVEC

- **Deželna galerija** – Arnulf Rainer (otvoritev 6. 5., 19.00 – do 31. 5.)
- **Mohorjeva knjigarna** – fotografije Ivana Klariča
- **Petrochem**, Pischeldorferstr. 128 – vernisaža umetniških del iz zbirke ljubljanske galerije Lala (otvoritev 7. 5., 18.00)
- **Dom umetnosti, avstrijska galerija** – Harald Schreiber „Benetke – Toscana – mnogo prijateljev in mi“ (do 23. 5.);
- **velika galerija** – Gertrud Weiss-Richter „Mešane tehnike 90-92“ (do 23. 5.);
- **mala galerija** – Manfred Bauer „mišljeno in zgrajeno“ (do 16. 5.)
- **Visoka ljudska šola**, pasaža Delavske zbornice – risbe, akvareli in pasteli udeležencev tečaja slikarja Kapleniga (otvoritev 8. 5. ob 18. uri)
- **Kärtner Sparkasse, Novi trg 14/I** – razstava nagrajencev dr. Leopold Goess 1975 – 1991 (otvoritev 11. 5. – 12. 6.)

TINJE

- **Galerija Tinje** – Marina Alber-Brnabič, slike s kredo in oljem (do 5. 6.)

SEMISLAVČE

- **Galerija Rožek** – Franz Brandl (do 17. 5.)

BOROVLE

- **Pušcarski muzej** – Ovoritev 1. maja (do 26. 10., od ponedeljka do petka 10 – 18, ob sobotah, nedeljah in praznikih 9 – 12). **Prijave za skupine:** turistični urad (Verkehrsamt), telefon 04227/2600-31 ali 41.

Razstava V. Omana v Boznu

V Waltherjevi hiši v Boznu/Bolzano so včeraj odprli prvo razstavo koroškega slikarja Valentina Omana na južnem Tirolskem. Organizirali sta jo južnotirolski kulturni inštitut ter Mohorjeva iz Celovca, otvoritve pa se je udeležilo veliko število častnih gostov. Odrta bo do 22. maja, organizatorji pa računajo na veliko zanimanje, saj je Valentin Oman poznan in priznan umetnik tudi na Južnem Tirolskem.

Vabimo Vas na potovanje preko Nemčije na Holandsko

v Amsterdam

Čas: od 11. do 17. maja 1992

Vračali se bomo preko Luxemburga, Francije, Švice in Liechtensteina.

Med drugim je predviden ogled Amsterdama in velike cvetlične razstave.

Podrobnejše informacije dobite pri Milki Kokot, tel. 0463/514300 ali 0463/329105

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Višja šola za gospodarske poklice Šentpeter

vabi na

2. DAN STARŠEV

ki bo v soboto, 9. maja 1992, s pričetkom ob 8.30

Do 9.30 bojo možni skupni pogovori razrednih skupnosti, na katere so vabljeni učenci/ke, starši, učitelji in vzgojitelji. Vodili jih bodo razredniki. Nato pa bojo do 12. ure imeli starši priložnost za individualne pogovore s posameznimi učitelji/cami.

Vse starše prisrčno vabi na posvet

dr. Janko Zerzer, vodja šole

Naročite in širite „Slovenski vestnik“

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 6. 5. Glasbena sredo
Večerna 21.05–22.00 „Tuje in lastno“ – diskusija v Tinjah

Četrtek, 7. 5. Rož – Podjuna – Zilja
Petek, 8. 5. Jani Oswald bere nove, še neobjavljene pesmi

Sobota, 9. 5. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 10. 4.
6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel
18.10–18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 11. 5. Manjšinski biro pri Uradu deželne vlade – prva bilanca

Torek 12. 5. Partnerski magazin

Naročite in širite Slovenski vestnik Vaš list s formatom!

9020 Celovec, Tarviser Straže 16 0463/514300

LESERBRIEF

Solidarität fordert Zeichen

Tiefe Betroffenheit hat bei mir und wohl auch bei der Mehrzahl der österreichischen Katholiken die mehr als unbrüderliche Haltung des Salzburger Erzbischofes Eder gegen Bischof Kräutler ausgelöst. Die Tatsache, daß damit einer der bekanntesten und engagiertesten Vertreter eines glaubwürdigen Eintretens der Kirche für die Armen, die Geringsten unter den Brüdern und Schwestern, auf hochmütige oder zumindest unwissende Art diffamiert wurde, schreit nach einem Zeichen der Solidarität. Nach den vielen Protesten gegen seine Haltung soll Erzbischof Eder auch bei den Salzburger Hochschulwochen selbst zur Kenntnis nehmen müssen, daß seine Haltung nicht widerspruchlos hingenommen wird.

Er hat Bischof Kräutler in aller Öffentlichkeit nicht nur bloßgestellt, sondern die Gefahr für das Leben dieses mutigen Mannes vergrößert, weil er die öffentliche Unterstützung für ihn eingeschränkt hat. Erzbischof Eder hat aber auch der Kirche insgesamt geschadet. Er hat jene zutiefst enttäuscht, die in der Entwicklungsarbeit der Katholischen Kirche eine der Hauptstützen der Arbeit für Gerechtigkeit und Frieden sehen. Wenn er den Einsatz des unter schwierigsten Bedingungen für die Armen tätigen Bischofs Kräutler vom

reichen Salzburg aus negativ beurteilt, stellt er sich auch in den Gegensatz zu den vielen Erklärungen und Veröffentlichungen des Heiligen Vaters, der die ungerechten Strukturen des Weltwirtschaftssystems als Sünde verurteilt hat.

Erzbischof Eder hat die Solidarität mit seinem Bruder im bischöflichen Amt negiert. Zeigen wir Solidarität mit Bischof Kräutler: Ich, bitte daher alle Hörerinnen und Hörer der heurigen Salzburger Hochschulwochen (27.7.1992-8.8.1992), der Festakademie am 2.8.1992 fernzubleiben, um damit die Verbundenheit mit Bischof Kräutler und seiner Tätigkeit in Brasilien zu dokumentieren.

Prof. Mag. Erwin Haslinger
(Rel. Prof. in der Diözese Linz)

Zadruga Pliberk
praznuje svojo
10-letnico!

V soboto, 9. maja ob 20. uri praznuje Zadruga Pliberk 10-letnico novega marketa pri Florijanu v Vogrčah z jubilejnim plesom, modno revijo in velikim žrebom z vrednimi nagradami. Skupna vsota vseh dobitkov presega 20.000 šilingov, vsaka vstopnica pa je oštevilčena za žrebanje. Če v tekstilnem oddelku zadruga nakupite blago v vrednosti nad 500 šilingov, vam povrnejo vstopnino. Za ples igra ansambel „Strmina“. Vsi prisrčno vabljeni!

Ohcet po starih slovenskih navadah
(bivša ljubljanska kmečka ohcet)

v soboto, 27. junija 1992 v Izlakah v Sloveniji

Pare čakajo lepe bale

Iščemo koroški par

Kdor želi informacije, naj se javi pri

Slovenskem vestniku ali Slovenski prosvetni zvezi
(0 46 3 / 51 43 00-20 ali 30)

SLOVENSKI VESTNIK

Predvojna slikarska sopotnika

V prostoru južno od Pece in Kozjaka ter v dolinah ob Meži, Mislinji in Dravi mora biti nekaj posebnega, kar tako rekoč ob vsakem času spodbuja likovno ustvarjenost. V Slovenskem vestniku smo že večkrat pisali o živi in pestri likovni dejavnosti v Slovenji Gradcu in tudi na Ravnah ter v Radljah.

Nekako v tem trikotniku domuje vrsta znanih in priznanih umetnikov na čelu z Jožetom Tisnikarjem in Karlom Pečkom, med najbolj opazne pa nedvomno sodijo vsaj še Franc Boštjan, Andrej Grošelj, Franc Berthold, Janko Dolenc, Anton Repnik in zdaj že nekaj let doseljeni Slovenjegrajec Bogdan Borčič. Že ta skupina poskrbi za lepo število razstav, ob njih pa je tudi še kar nekaj takšnih, ki likovnemu življenju v teh in drugih krajih prispevajo močan utrip.

Dober mesec je bila odprta razstava v slovenjegrajski galeriji, sedaj pa so v njej odprli že novo (avstrijski starotiski), v muzeju nad njo je razstavljeno rimsko steklo iz Zadra, bolnišnična galerija pa gosti velenjskega slikarja Alojza Zavolovška. In še bi lahko naštevati podobna dogajanja v drugih dveh omenjenih krajih.

Zadržimo se ob likovni razstavi iz življenjske zapuščine Franja Goloba (1913-1942) in Lojzeta Šušmelja (1913-1943). Prvi je bil doma na koroških Prevaljah (po njem se imenuje tamkajšnja osnovna šola), drugi pa v obdravski Fali, sicer pa sta bila v pravem pomenu življenjska in umetniška sopotnika. Umetnostno sta se hkrati oba oblikovala v šoli

bratov Kraljev in dr. F. Steleta in pozneje diplomirala na zagrebški akademiji; bila sta resnična prijatelja, tako rekoč enakih pogledov in enake nenaklonjene usode. Slogovno sta oba pripadala „etničnemu“, recimo tudi socialnokritičnemu slikarstvu, tako značilnemu za Krsta Hegeđušiča in v tistem času tudi za Franceta Miheliča. In oba sta svojo kratko življensko pot – za pravo umetnostno delo so jima bila dodeljena komaj kakšna tri ustvarjalna leta – končala kot pokončni slovenski žrtvi nemškega okupatorskega nasilja. Pred vojno sta še

uspela pripraviti skupno razstavo v Rušah, za tisti čas povsem izvirno in v pravem, čeprav tudi industrijskem podeželskem okolju. Šušmelj se je skoraj povsem posvetil ljudem in hribovju med Dravogradom in Mariborom (o tem je leta 1940 izdal knjigo linorezov), Golob pa je velik del svoje ustvarjalnosti namenil obnavljanju fresk v slovenskih cerkvah s posebnim občutkom za barve, pa tudi in celo predvsem za grafiko. Umetniški višek je dosegel v bibliofilski izdaji lesorezov z motiviko koroških ljudskih pesmi (z naslovom „N'mav čriez izaro“ v Ljubljani 1938).

Tokratna slovenjegraška razstava zajema 93 Golobovih (olja, akvareli, litografije, linorezi in lesorezi skupaj z vsemi iz omenjene bibliofilske zbirke) ter 33 Šušmeljevih (podobne slikarske tehnike) del, postavljenih v veliki galerijski dvorani, ki je s tem prebogata njunih koroških in kobanskih ljudi ter krajin. Njuno delo je podrobneje prikazal in celovito ocenil v zares lepem katalogu umetnostni zgodovinar in sodelavec slovenjegraške Galerije likovnih umetnosti Marko Košan. Poskrbel je za reprezentativen izbor del obeh umetnikov. Katalog je študijsko obogatil s preglednico življenjskih poti, dokaj obsežno bibliografijo za vsakega posebej in oba skupaj ter s seznamom vseh 34 dose-danjih razstav njunih del.

Franček Lasbaher

Franjo Golob: avtoportret, litografija, 1936

Odlični mladi violinisti
na mednarodnem tekmovanju
Alpe-Adria v Gorici

V nedeljo, 26. aprila se je v Gorici zaključilo deseto mednarodno tekmovanje mladih violinistov, na katerem je sodelovalo 105 violinistov iz Furlanije-Julijske krajine, Benečije, Tridentinskega-Zgornjega Poadižja, Koroške, Štajerske in Salzburga ter iz držav Slovenije in Hrvaške.

To, že tradicionalno tekmovanje, ki se je pred desetimi leti pričelo v Fari ob Soči, je bilo letos prvič v Gorici. Vsako leto se ga udeležuje več mladih violinistov, poleg domačih tudi tekmovalci iz Bolgarije, Grčije, Koreje, Litve, Nemčije in Madžarske, ki študirajo violino v Avstriji in Italiji. To je res zelo pisana družina mladih violinistov iz skoraj polovice Evrope.

Tekmovanje poteka v štirih starostnih kategorijah, v vsaki pa podelijo po pet nagrad. Letos so bile razpisane tudi nagrade za posebno nadarjenega violinista, za najmlajšega uvrščenega tekmovalca in za najboljšo izvedbo del J.S. Bacha, W.A. Mozarta in L. Campolietija.

Na zaključnem koncertu v Katoliškem domu v Gorici je sodelovalo šest prvonagrajenih: sedemletna Vesna Velušček iz Ljubljane, 10-letni Matjaž Žižek iz Maribora, 14-letna Risa Veronika Schuchter in 21-letni Litvaneć Andrius Goudaitis, oba študirata na Mozarteumu v Salzburgu, 17-letni Christian Bacchi iz Benetk in 18-letna Helga Pöcherstorfer iz Celovca (prejela je posebno nagrado za najboljšo izvedbo skladbe L. Campolietija).

Ponovitev koncerta, na katerem je igralo kar 14 nagrajencev in mladinski komorni orkester tekmovanja pod vodstvom dirigenta Marca De Prosperisa iz Gradca, je bila v torek, 28. aprila v veliki dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani. Prisotne, med katerimi sta bila tudi predsednik predsedstva Slo-

venije Milan Kučan in ljubljanski župan Jože Strgar, je v imenu organizatorja, t.j. Zveze društev glasbenih pedagogov Slovenije in „Festivala“ pozdravil prof. Lovro Sodja. Mladi violinisti so s svojim izredno kvalitetnim izvajanjem in mladostnim žarom navdušili ljubljansko publiko in orkester je moral dodati še dve skladbi.

Koncerti nagrajencev so bili še v Vidmu, Trstu, Portorožu, Benetkah, Salzburgu in Gradcu. V četrtek, 7. maja ob 19.30 pa bo v Domu glasbe v Celovcu in v petek v Zagrebu.

Iz Slovenije je na tekmovanju sodelovalo 23 violinistov iz petih glasbenih šol, iz obeh srednjih glasbenih šol in iz akademije za glasbo. Skupno so prejeli enajst nagrad in tri častne diplome.

L. S.

Ne prezrite

krstne uprizoritve
drame

OBRAČUN

Janka Messnerja
Z

BORISOM
CAVAZZO

v glavni vlogi

Celovško mestno
gledališče,
23. maj, 15.00

Slovenski glasbeni dnevi

V organizaciji Festivala Ljubljana so se včeraj začeli Slovenski glasbeni dnevi, ki bodo trajali do petka, 8. maja. Za otvoritev so izvedli opero Matije Tomca Krst pri Savici. Pripravil jo je zbor in orkester Consortium musicum pod vodstvom Mirka Cudermana. V prihodnjih dneh bodo sledile naslednje glasbene prireditve: danes, 6. maja, bosta v rdeči dvorani Magistrata John-Edward Kelly (altsaksofon) in Bojan Gorišek (klavir) izvajala dela

Milana Stibilja, Mikloša Maroša, Janija Goloba, Michaela Denhoffa, Fabia Niederja in Uroša Rojka, v četrtek, 7. maja, bo v dvorani Slovenske filharmonije nastopil Simfonični orkester RTV Slovenija, v petek, 8. maja, pa bo v ljubljanskem opernem gledališču Slovenski baletni triptih (Vilko Ukmar: Lepa Vida, G. Tartini: Koncert v g molu, Blaž Arnič: Povodni mož) v koreografiji Pina Mlakarja in Iva Kosija.

Jože Rovšek

SPÖ Sele vabi na

Majski ples SPÖ

v soboto, 9. maja ob 20. uri
v gostilni Trkl v Selah-Borovnici

Igra Ettendorfer Volksmusik

Bogat srečolov!

Prisrčno vabljeni

